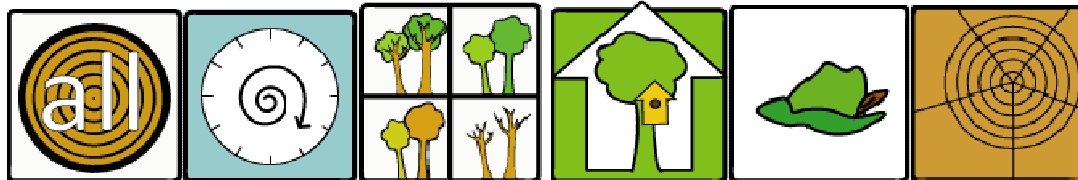

Adopteer eens... een boom!

Leerdoelen:

- De leerlingen kunnen gericht waarnemen met alle zintuigen en kunnen waarnemingen op een systematische wijze noteren.
- De leerlingen kennen in hun omgeving twee verschillende biotopen en kunnen er enkele veel voorkomende organismen in herkennen en benoemen.
- Leerlingen kunnen bij organismen kenmerken aangeven die illustreren dat ze aangepast zijn aan hun omgeving.
- Leerlingen kunnen bij de verzorging van dieren en planten uit hun omgeving zelfstandig basishandelingen uitvoeren.
- De leerlingen kennen de belangrijkste grootheden en maateenheden met betrekking tot lengte en ze kunnen daarbij de relatie leggen tussen de grootte en de maateenheid.

Samenvatting:

Door een boom uit hun bos te adopteren krijgen de kinderen een meer persoonlijke band met het bos. Kinderen dragen meer zorg voor iets dan van 'hun' is, en zullen hierdoor automatisch ook meer zorg dragen voor de rest van het bos en de natuur in het algemeen. Ze kunnen seizoen na seizoen, jaar na jaar, de evolutie van hun boom volgen. In hun bomenboek houden ze alle waarnemingen bij. Er worden allerlei activiteiten aan gekoppeld.

Werkvorm: observatie, individueel onderzoek, informatie verzamelen en verwerken, muzisch (tekenen, knutselen), gedicht, presentatie, ...

Inkleding: /

Materiaal en voorbereiding: afhankelijk van de deelactiviteit

Let op: zeker voor de eerste deelactiviteit is het leuk als je bosmeter of –peter mee het bos in trekt. Laat hem tijdig weten wat je er van verwacht! Je kan hiervoor de voorbeeldbrief in bijlage 1 gebruiken.

Verloop activiteit:

Deze activiteit kan een rode draad vormen over de verschillende graden. In deze activiteit vind je verschillende variaties, tips en uitbreidingen om de geadopteerde boom aan bod te laten komen. Je kan deze variaties graad per graad volgen, maar je kan deze ook door elkaar doen, aangepast aan jouw groep.

1ste graad

In het bos

Samen met hun bosmeter of -peter zoeken de kinderen een boom in het bos die ze willen adopteren. Deze boom zullen ze de komende jaren blijven volgen.

Heb je jouw bos al eens goed bekeken? Samen met onze bospeter (of – meter) trekken we het bos in. Hij vertelt algemene weetjes over het bos, hoe lang het er al is, welke bomen er zoal staan, welke dieren er wonen, enz. Hij toont zijn lievelingsplekjes en lievelingsboom.

Eens de kinderen een beetje hun weg kennen in het bos mogen ze zelf een lievelingsboom kiezen. Deze gaan ze 'adopteren'.

Tip: Zorg voor een afbakening van de zone waarin de kinderen een boom mogen kiezen. Maak indien nodig afspraken met kinderen die dezelfde boom kiezen. Je kan ook met de hele klas 1 boom adopteren.

Eens ze hun boom gekozen hebben mogen ze hem grondig verkennen. Laat ze voelen, ruiken, kijken en luisteren naar hun boom. Van boven naar onder, van stam tot jong groen blaadje. De boswachter gaat rond bij de kinderen om iets over hun boom te vertellen: welke soort is het, hoe oud hij ongeveer is, of hij ziek is, diertjes in wonen,...

Laat de kinderen hun boom tekenen. Welke delen vinden ze het mooist? Hoe ziet het blad er uit? Zijn er veel zijtakken?

Spel tussendoor: Als de kinderen denken dat ze hun boom heel goed kennen, kan je altijd de proef op de som nemen! Kunnen ze hem geblinddoekt terugvinden tussen alle andere bomen? Zorg dat de kinderen dit spelletje steeds per twee doen zodat de geblinddoekte leerling niet valt over takken of tegen bomen loopt...

Elke keer als de leerlingen het bos in trekken keren ze terug naar hun boom. Je kan er ook verjaardagsfeestjes houden, of bij speciale gelegenheden naartoe gaan.

Opdrachten en spelletjes:

Hier staan enkele opdrachten en spelletjes opgesomd. Je kan hier zelf een selectie uit maken, opdrachten toevoegen of aanpassen.

- Verkenningsoopdrachtjes:

Laat de kinderen hun boom van boven tot onder onderzoeken. Kijk met een loepje op de schors, kan je beestjes zien lopen? Hoe voelt de schors? Ruw of glad? Leg een papier op de schors en kleur hierover met wasco 's of kleurpotloden. Ze heb je een afdruk van je boom! Zoek een blaadje en teken de vorm over op een blad papier. Welke vorm heeft het blad? Met een gladde of gekartelde rand? Groot of klein? Uit 1 deel of uit kleine deelblaadjes? Welke vorm heeft de boom? Kunnen ze hem natekenen?

- Fotoreportage:

Laat de kinderen een foto van hun boom trekken, of trek er een van de leerling samen met zijn/haar boom. Dit kan alvast in hun bomenboek! (zie verder)

Uitbreiding: in de 3de graad vind je een uitbreiding. Trek elk seizoen of elke week een foto van je boom. Zo zie je duidelijk de verschillen van seizoen tot seizoen. Als je met de hele klas 1 boom adopteert kan je natuurlijk ook zelf de foto's trekken en in de klas hangen.

- Seizoenen:

Ga elk seizoen eens bij je boom langs. Zie je de verschillen? Verzamel telkens typische elementen (zonder de boom pijn te doen natuurlijk): bladeren, knoppen (die kan je voorzichtig met een snoeischaar afknippen. Let op: 1 takje is meer dan genoeg!), bloemen, zaden of vruchten. Weten ze ook waarvoor deze dienen?

Bij verloop van de verschillende seizoenen kunnen de leerlingen de verschillende stadia die de boom doorloopt goed zien. Ze kunnen elkaars bomen ook vergelijken. De ene boomsoort verliest namelijk sneller zijn blaadjes dan andere, of krijgt er sneller nieuwe in de lente!

- Op bezoek bij je boom:

Laat de leerlingen in kleine groepjes hun boom aan elkaar voorstellen (bij voorkeur in groepjes met verschillende boomsoorten). Laat hen zelf vertellen welke soort het is, hoe de blaadjes er uit zien, welke vruchtjes hij draagt, enz. (Dit kan een herhaling zijn van wat de boswachter vertelde aan de kinderen. Zie verder: bomenboek)

- Schatten verzamelen:

Voor de kinderen terug naar de klas gaan verzamelen ze enkele kenmerkende dingen van hun boom: mooie afgevallen bladeren, een vruchtje, een stukjes afgevallen schors, ... Dit kunnen ze gebruiken om hun bomenboek te versieren.

Let op: Zorg ervoor dat de kinderen niet gaan krassen in de schors of takken afbreken. Zo doen ze hun nieuwe vriend pijn!

In de klas: Bomenboek

- *Materiaal voor het bomenboek:*
 - Gedroogde herfstbladeren
 - Stevig papier
 - Scharen
 - Lijm
 - Perforator
 - Touwtje om het boek samen te binden
 - Foto's, zaden, bladeren, ... alles wat je vindt en in je bomenboek wil kleven

Eens de kinderen terug in de klas zijn, met hun hoofd vol van hun eigen boompje, kunnen ze een bomenboek maken. Als de leerlingen al goed kunnen schrijven kunnen ze hier allerlei info bij bijschrijven, maar het kan ook met prenten, foto's en tekeningen.

De leerlingen maken elk hun persoonlijke bomenboek waarin ze alles over hun

geadopteerde boom bijhouden. De kunnen er foto's in kleven, dingen die ze gevonden hebben, een identiteitskaart maken, verslagjes van activiteiten, enz.

- Hoe maak je het boek?

Teken in het groot de vorm van een blad op een stuk karton. Neem hiervoor de vorm van een echt blad! (Liefst natuurlijk van de soort van je geadopteerde boom.) Dit wordt niet alleen de kaft van het boek, maar kan ook

gebruikt worden als sjabloon om te andere bladeren van het boek te maken. Leg het karton op (wit of gekleurd) tekenpapier en teken de vorm over. Zo hebben alle bladeren van je boek de zelfde vorm en passen ze mooi op elkaar. Maak ook de achterkant van je boek van stevig karton.

- Plak op de kartonnen bladeren echte blaadjes die je gevonden hebt bij je boom. (Het is aan te raden de bladeren eerst enkele dagen te laten drogen onder enkele zware boeken.) Je kan de voor- en achterkant van je boek plastificeren. Zo heb je er zeker lang geniet van!
- Op de dunne blaadjes kan je allerlei info over je boom kwijt: welke soort is het? Hoe groot of hoe dik is hij? Wonen er diertjes in? Je kan een collage maken van alles wat je gezien en gevonden hebt, of aan de juf vragen hoe de woorden geschreven worden.

Je hoeft je boek natuurlijk niet meteen vol te plakken of schrijven! Elke keer als je bij je boom op bezoek geweest bent, kan je er iets meer over vertellen en je boek aanvullen.

- Trek ook af en toe leuke foto's of je bomenboek op te fleuren.

Als je je boek heel stevig maakt, kan hij meegaan tot het 6de leerjaar, of je kan elk jaar een nieuw boek maken.

Opmerking: Je kan ook het bomenboek uit de bijlage gebruiken. Deze bevat een voorblad en een invulblaadje waarin de leerlingen de belangrijkste kenmerken van de bomen kunnen aanduiden. Je kan hier steeds blaadjes aan toevoegen zodat het een dik boek wordt!

2de graad

In de tweede graad bouwen we verder op de activiteiten van de 1ste graad, maar je kan ze gerust ook afzonderlijk doen!

- Naambordje voor je boom

Maak in de klas een mooi naambordje voor je boom. Hierop komt de soortnaam van je boom (eventueel ook de wetenschappelijke, Latijnse naam, die je kan vinden op het internet of in een bomengids) en enkele weetjes. Bv hoe groot is de boom, hoe dik, hoe ziet het blad er uit, welke vruchten hangen er aan, enz.

Maar hier iets moois van op de computer of teken en schrijf alles met de hand.

Als je fiche klaar is kan je ze lamineren en op een plankje vastmaken. Steek dit plankje in de grond bij je boom. Zo kan iedere voorbijganger het zien!

Opgelet: Nagel nooit in de schors van de boom!

- Koken met bosproducten

Als een van de geadopteerde bomen eetbare vruchten (noten, bessen,...)draagt, kan je hier lekker dingen mee koken! Of staat je boom tussen de bramen of brandnetels, of groeit er klimop langs? Ook hier kan je mee aan de slag!

Kijk in de bijlage voor recepten voor:

- Hazelnootkoekjes
- Pasta met notenpesto
- Chocoladeblaadjes
- Brandnetelsoep
- Bosbessencrumble

- Kruidenpannenkoeken met paardenbloemen en brandnetels
- Vlierbloesemlimonade
- Yoghurtijs met bramen en munt

Let op! Je vindt niet alles in het zelfde seizoen!

- Zoals een eekhoorn in een boom

Heb je je boom al eens ondersteboven bekeken? Neem een klein spiegeltje dat je met de spiegelzijde onder je gezicht houdt. Nu zie je de boom boven je in het spiegeltje! Vertrek bij de stam van de boom. Kies een dikke tak waarop je wil 'lopen', enkel door in het spiegeltje te kijken. Kan je de tak helemaal tot het einde volgen?

- Bomenboek

Vergeet je bomenboek niet aan te vullen! Telkens je bij je boom op bezoek bent geweest, kan je een klein verslagje schrijven, merkwaardige weetjes of eigenschappen die je vorige keer nog niet gezien had noteren, of de dingen waar je aan dacht bij je bezoek in dagboekvorm neerpennen. Vrolijk je boek op met foto's, schatten, blaadjes, enz.

- Bosrace

Maak een parcours tussen de geadopteerde bomen van de klas, en organiseer wedstrijdjes. Wie is het snelste als je loopt zoals:

- Een konijn met kleine sprongetjes
- Een kikker met hele grote sprongen
- Een hert, lopend met grote passen
- Een slak, kruipend over de grond
- Een kever, op handen en voeten
- Een spin, arm in arm met 4 samen
- ...

3de graad

Ook in de derde graad bouwen we verder op de activiteiten van de 1ste en 2de graad, maar je kan ze gerust ook afzonderlijk of in een andere volgorde doen!

- Inheems en streekeigen?

Zoek op internet of je boom 'inheems' is. '**Inheems**' wil zeggen dat de boomsoort sinds de laatste ijstijden bij ons voorkomt. Zomereik, beuk, els, hazelaar... Het is maar een kleine greep uit de inheemse boomsoorten van Vlaanderen. Dit kan je opzoeken op internet of in boomgidsen.

Je kan ook een stapje verder gaan, want het is niet omdat je boomsoort hier van oudsher voorkomt en dus inheems is, dat de moederboom van jouw specifieke boom ook van onze streek afkomstig is. Deze eigenschap heet '**streekeigen**'. Een zomereik, die op zich inheems is, kan bijvoorbeeld niet

streekeigen zijn, als hij opgekweekt is uit een eikel van een zomereik die in Polen staat. Je boom is dus pas streekeigen, als hij uit een zaadje gegroeid is van een boom die in jouw provincie of streek gekweekt is. Deze bomen zijn het beste aangepast aan de plaatselijke omstandigheden. Dit kan je eens vragen aan je bosmeter of -peter!

- Wiskunde

Heb je al eens goed gekeken hoe hoog je boom is? En hoe dik? Leer hoe je hem moet meten met behulp van de bijlage 'de wiskunde van het bos' (zie ook activiteitsfiche).

- Plant een boom!

Organiseer met je klas een boomplantactie. dit kan op je schoolterrein of in samenwerking met de gemeente, grondeigenaren uit de buurt of bosgroepen of natuurverenigingen.

Je kan de groei van de boompjes opvolgen door het bijhouden van een boomgroei-fiche (zie bijlage).

Bijlagen:

- Brief voor de boswachter
- Bomenboek
- Bosreceptjes
- De wiskunde van het bos
- BoomgroEIFiche

Gelinkte activiteiten en leerdoelen:

Deze activiteit geeft enkele ideeën over wat je met de geadopteerde boom kan doen. Maar je kan natuurlijk zelf ook van alles bedenken! Je kan hem bovendien betrekken bij bijna alle activiteiten in het bos!

Bijlage 1: Brief voor de boswachter

Beste **bosmeter/bospeter**,

Graag zouden we **met de klas/elk** een boom 'adopter' in het bos. Kan jij ons daarbij helpen?

Op ... (**voorsteldatum**) willen we graag het bos in trekken en op zoek gaan naar onze lievelingsboom. Die kunnen we dan adopteren, volgen en goed verzorgen! Wil jij er ons dan iets meer over vertellen? Bijvoorbeeld welke soort het is, hoe oud hij ongeveer is, of een leuke beestjes in wonen,... Daar zijn we allemaal heel benieuwd naar!

Past dat voor jou?

Concrete afspraken:

- Afspraakplaats en uur
- Duur van de activiteit
- Speciale wensen

Tot dan!

Groetjes van de hele klas